

ВІДГУК

№	Вх. № 5522
Дата	06 12 20 18 р.
ІНСТИТУТ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
НА ДПСЗ ім. Б.Хмельницького	

офіційного опонента

на дисертацію Булаєвської Оксани Василівни
за темою: «Психологічні особливості професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук
зі спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах

Дисертація Булаєвської Оксани Василівни присвячена надзвичайно актуальній темі, змістом якої є обґрунтування концептуальних підходів щодо професійної діяльності та підготовки медичних фахівців, що спрямовані на забезпечення якісного медичного обслуговування кожної людини відповідно до її індивідуальних потреб. Зокрема, дослідження специфічних особливостей професійної діяльності медичних працівників екстреної швидкої медичної допомоги (МП БЕШМД), які зреалізують свої професійні знання, уміння та навички в особливих та/або екстремальних ситуаціях у межах власної професійної суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Можна без перебільшення стверджувати, що дисертаційне дослідження Булаєвської Оксани Василівни це продуктивна спроба внести певний вклад у розв'язання проблеми професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги.

Дана дисертаційна праця виконана відповідно до плану наукової роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в межах комплексної науково-дослідної теми «Психологія професіоналізму особистості: технології професійного самозбереження в практиці» (номер державної реєстрації 0113U000525).

Центральним теоретико-методологічним завданням дисертаційної роботи є теоретичне обґрунтування, розробка та емпірична перевірка значущих організаційно-психологічних особливостей професійної діяльності медичного персоналу БЕШМД у межах його професійної взаємодії в екстремальних

ситуаціях невідкладної допомоги, що сприяє його особистісному й інтелектуальному розвитку, а відтак удосконаленню його кваліфікованого фахівця.

О. В. Булаєвською цілком коректно з наукової точки зору визначено об'єкт, предмет дослідження, а також наукові завдання. Нею гармонійно поєднано у психологічному інструментарії як теоретичні, емпіричні, так і відповідні математико-статистичні методи дослідження. Слід зазначити, що дисертанткою чітко визначено наукову новизну одержаних результатів.

Серед теоретичних положень, які відзначаються новизною та креативністю, слід відзначити: структурно-функціональну організацію моделі формування готовності медичного персоналу до взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги засобом емпіричної операціоналізації прояву її ознак; значущі організаційно-психологічні особливості професійної діяльності медичного персоналу БЕШМД у межах його професійної взаємодії; специфіку поняття «професійна забезпеченість медичного персоналу».

Здобувачем удосконалено: зміст поняття «професійна взаємодія медичного персоналу БЕШМД»; психологічне розуміння проявів професійної взаємодії медичного персоналу БЕШМД на різних етапах його професіоналізації; теоретичні здобутки щодо обґрунтування структурно-функціональної організації професійної взаємодії медичного персоналу БЕШМД, де основні структурні складові подано низкою його поведінкових, емоційних, рефлексивних та когнітивних ознак; систематизацію особливих та/або екстремальних ситуацій невідкладної допомоги, що мають місце у професійній діяльності медичного персоналу БЕШМД, котрі детермінують їх професійний розвиток.

В результаті проведеного О. В. Булаєвською дослідження отримали подальший розвиток: положення про структурно-функціональні зміни професійної взаємодії медичного персоналу БЕШМД на різних етапах його професіоналізації, а також психологічне забезпечення професійної діяльності медичного персоналу БЕШМД у процесі надання ним невідкладної допомоги в

особливих та/або екстремальних ситуаціях з урахуванням значущих організаційно-психологічних особливостей його професійної взаємодії.

Безперечним є практичне значення одержаних результатів. А саме, одержані автором результати дослідження можуть бути використані: 1) лікарями та МП БЕШМД у процесі їхньої професійної взаємодії; 2) у роботі психологів медичних установ та організацій щодо вдосконалення та розвитку наявної методики професійної взаємодії МП; 3) науково-педагогічним складом медичних навчальних закладів у розвитку вмінь та навичок конструктивної професійної взаємодії майбутнього МП БЕШМД в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги.

Слід відмітити різнорівневу апробацію результатів дослідження, що сприяло публічній перевірці теоретичних та прикладних аспектів дисертаційної праці серед широкого кола науковців та практиків. До цього ж слід зазначити, що О.В. Булаєвською в повному обсязі виконана вимога ДАК України щодо висвітлення основних результатів дисертації у фахових виданнях.

У першому розділі дисертації – «Теоретико-методологічний аналіз професійної взаємодії медичного персоналу» – автор розкриває феноменологію професіоналізму МП, який здійснює свою професійну діяльність у межах його професійної взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, обґрунтовує сутнісні та змістові аспекти організаційно-психологічних особливостей професійної взаємодії МП БЕШМД, що необхідні для його професійного зростання та самовдосконалення.

Авторка констатує, що професійна взаємодія МП БЕШМД характеризується наявністю мети, предмету, способу здійснення, зворотного зв'язку, а відтак виявляється у формі спільної діяльності, спілкування, співпереживання. Виходячи з цього, дисертанткою операционалізовано поняття «професійна взаємодія МП БЕШМД» як цілеспрямований, предметний, організований керованими і змінними щодо мети способами і зворотним зв'язком процес його професійної діяльності, що детермінує взаємопов'язані і взаємообумовлені відносини МП БЕШМД з пацієнтами, які реалізуються у суб'єкт-суб'єктних стосунках з ними за допомогою вербальних і невербальних

засобів з метою взаємообміну інформацією, моделювання й управління процесом професійної взаємодії та її регулювання в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги.

У другому розділі дисертації – «Організація дослідження професійної взаємодії медичного персоналу в системі «людина-людина» – автор виокремила та обгрунтувала значущі організаційно-психологічні особливості професійної діяльності МП БЕШМД у межах його професійної взаємодії на мікро-, мезо- та макрорівнях; визначила рівні та критеріальні показники професійної взаємодії МП БЕШМД до профдіяльності в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги; розробила модель формування готовності МП до профвзаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, відповідно до яких підібрано психодіагностичний інструментарій; запропонувала відповідний авторський тренінг «Професійна взаємодія в ситуаціях невідкладної допомоги».

У третьому розділі дисертації – «Результати емпіричного дослідження професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги» – здобувач подає результати, узагальнення та висновки емпіричного дослідження професійної взаємодії МП в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, здійснює її аналіз з метою покращання виконання ним своїх професійних обов'язків. Аналіз результатів емпіричного дослідження особливостей професійної взаємодії студентів (у процесі професіоналізації) і медичного персоналу (у його професійній діяльності) та їх статистична обробка засвідчили результативність запропонованої авторської моделі і програми тренінгу та її практичного відображення як у сучасному освітньому процесі закладів медичної освіти, так і у реальному процесі надання МП БЕШМД невідкладної допомоги в особливих та екстремальних ситуаціях.

У цілому зазначимо, що у роботі на достатньому теоретичному та емпіричному матеріалі, послідовно та неухильно дотримуючись визначених у теоретичній частині методологічних засад, розкриваються та обгрунтовуються її основні положення. При цьому, доведення їх здійснюється автором з належною доказовістю і послідовністю. Загалом представлено до захисту

дисертаційне дослідження є логічним за своєю структурою і завершеним за своєю інтенцією.

Дисертація Булаєвської Оксани Василівни відповідає паспорту спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах, її зміст адекватно представлений в авторефераті. Оформлення дисертації та автореферату, в цілому, відповідає встановленим ДАК України вимогам.

При загальному позитивному враженні від опонованої роботи вважаємо за необхідне виказати деякі зауваження, побажання та рекомендації.

1. Заявлена до захисту тема дисертаційного дослідження «Психологічні особливості професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги» є дещо ширшою за сформульовану її автором мету. А саме, в останній йдеться про теоретико-емпіричне обґрунтування визначення особливостей та корекцію моделі формування готовності медичного персоналу до конструктивної взаємодії в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги. З огляду на це, складається враження, що дослідження психологічних особливостей професійної взаємодії детерміновані лише готовністю медичного персоналу лише до неї. На наш погляд, автору слід було коректніше сформулювати мету дисертаційного дослідження або ж дослідити інші фактори, що впливають на професійну взаємодію.

2. Здійснюючи аналіз та обґрунтування професійної взаємодії МП БЕШМД Оксана Василівна описує її через сукупність наступних компонентів: професійну діяльність, професійне спілкування та МП БЕШМД як професіоналів своєї справи. За таких умов, потребують чіткої експлікації критерії на основі яких автор виокремлює дані складові, адже перші дві – це процесуальні характеристики професійної взаємодії медичних працівників, а третя постає суб'єктом її реалізації. Таким чином, не зрозумілою є логіка побудови такої класифікації.

3. В пункті 2.1. дисертаційної праці «Етапи та організація дослідження професійної взаємодії МП БЕШМД», автором використовується релевантний метод математико-статистичного інструментарію, як факторний аналіз, але у

методах дослідження про це не вказано, окрім того в авторефераті не відображено його результатів.

4. На нашу думку, дисертація суттєво виграла б, якби була представлена та досліджена у ній психограма та акмеограма МП БЕШМД.

5. В тексті дисертаційної праці наявні мовно-стилістичні обмовки та неточності.

Наразі викладені зауваження не знижують цінності наукової роботи, її науково-теоретичного та практичного значення. Вона є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати.

Висновок. Проведений аналіз дисертаційної праці «Психологічні особливості професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги» вказує на безсумнівну перевагу позитивних моментів над дискусійними. Усе викладене вище дає підстави для висновку про те, робота Булаєвської Оксани Василівни відповідає всім вимогам п. 11, п. 12 та п. 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 та № 1159 від 30.12.2015, які висуваються до кандидатських дисертацій, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри
психології діяльності в особливих умовах
Львівського державного університету
внутрішніх справ
кандидат психологічних наук
доцент

Н. М. Бамбурак

